

باسمه تعالی

شرح دعای روز سوم ماه رمضان از آیت الله مجتهدی

متن و ترجمه دعای روز سوم ماه مبارک رمضان:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ الذَّهْنَ وَ التَّنْبِيَةَ وَ بَاعِدْنِي فِيهِ مِنَ السَّفَاهَةِ وَ التَّمُويَةِ وَ اجْعَلْ لِي نَصِيباً مِنْ كُلِّ خَيْرٍ تُنْزِلُ فِيهِ بِجُودِكَ يَا أَجُودَ الْأَجُودِينَ.^۱

خدایا در این روز مرا هوش و بیداری نصیب فرما و از سفاهت و جهالت و کار باطل دور گردان و از هر خیری که در این روز نازل می فرماید مرا نصیب بخش به حق جود و کرم، ای جود و بخشش دارترین عالم.

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ الذَّهْنَ وَ التَّنْبِيَةَ وَ بَاعِدْنِي فِيهِ مِنَ السَّفَاهَةِ وَ التَّمُويَةِ؛

خدایا در این ماه رمضان روزی کن که من هوشیار بشوم و حافظه پیدا کنم و (تنبيه: بیدار شدن) از خواب غفلت بیدار بشوم! انسان اگر بیدار بشود خیلی لذت می برد، بعضی انسان ها در غفلت هستند؛ لذا در ماه رمضان از خدا درخواست کنید که از خواب غفلت بیدار شویم.

علت ضعیفی حافظه

یکی از نعمت های بزرگ خدا ذهن است در این دعا از خدا درخواست ذهن و حافظه می کنیم، اگر می بینید حافظه ضعیف است و حافظه درست و حسابی نداریم علت آن گناه است؛ به نامحرم که نگاه کنی حافظه می رود.

شعر:

شَكُوتُ إِلَى وَكَيْعٍ سَوْءٍ حِفْظِي ***** فَأَرَشُدْنِي إِلَى تَرْكِ الْمَعَاصِي

وَذَلِكَ أَنْ حَفِظْتُ الْعِلْمَ فَضُلٌ ***** وَ فَضَّلَ اللَّهُ لَا يُوْتِي لِعَاصِي^۲

شخصی به دانشمندی مراجعه می کند و می گوید؛ من حافظه ندارم آن دانشمند گفت: گناه نکن و علت آن را هم ذکر کرد و گفت: علم یک نوع فضیلت و برتری است و خدا این برتری را به شخص گناه کار نمی دهد؛ لذا کسی که اهل گناه است مجتهد و ملا نمی شود و اگر بخواهد ملا بشود و به درد مردم بخورد باید حافظه داشته باشد و لازمه آن ترک گناه است.

^۱ اقبال الاعمال؛ سید بن طاوس، ص ۱۲۳.

^۲ المستطرف فی کل فن مستطرف»، ص ۲۹، باب چهارم.

خاطره:

مرحوم آیت الله بروجردی گاهی در درس شعرهای سیوطی می خواندند؛ با این که حدود هفتاد الی هشتاد سال از زمانی که سیوطی می خواندند و مجتهد شده بودند فاصله بود، ولی به علت دوری از گناه از حافظه بسیاری قوی برخوردار بودند.

دعایی برای تقویت حافظه

پس از خدا حافظه بخواهیم و ترک گناه کنیم؛ این دعا را هم بعد از هر نماز بخوانید «سبحان من لا یعتدی علی اهل مملکتہ...»^۳ که باعث تقویت حافظه می شود؛ قرآن حفظ کنید؛ حافظه زیاد می شود؛ خواندن آیت الکرسی حافظه را زیاد می کند و...

در ادامه دعای روز سوم از خدا طلب بیداری از خواب غفلت می کنیم

وَ بَاعِدْنِي فِيهِ مِنَ السَّفَاهَةِ وَ التَّمْوِيهِ؛ خدایا در این روز مرا از کارهای باطل و سفیهانه دور گردان؛ غیبت نکنم، دروغ نگویم و... (سفاهت به معنای؛ کار بی خردانه و بچگانه است.)

وَ اجْعَلْ لِي نَصِيباً مِنْ كُلِّ خَيْرٍ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ تُنْزِلُ فِيهِ؛ خدایا هر کار خیری که در ماه رمضان نازل کرده ای نصیبی از آن کار خیر به من برسان.

شیطان چگونه از ما دور می شود؟

رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) فرمود: آیا شما را خبر ندهم به اموری که اگر به آن امور عمل کنید شیطان از شما دور می شود؛ مثل دور بودن مشرق از مغرب؟!

اصحاب گفتند: بله یا رسول الله

حضرت فرمودند: روزه بگیرد چرا که روزه صورت شیطان را سیاه می کند.

یکی از کارهای خیر روزه گرفتن است از خدا بخواهیم که در ماه رمضان مریض نشویم و توفیق روزه داری داشته باشیم یکی از کارهای خیر دیگر صدقه است؛ صدقه دادن هم پشت شیطان را می شکند «و کَسِرَ ظَهْرَهُ» و در ادامه آمده است مواظبت بر عمل صالح؛ نماز شب و دوستی با خدا و استغفار ریشه و رگ شیطان را قطع می کند

و در آخر حدیث گفته شده است «و لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاتٌ وَ زَكَاتُ الْاِبْدَانِ الصِّيَامُ» که هر چیزی زکاتی دارد و زکات بدن های شما روزه است.^۴

^۳ مستدرک الوسائل، ج: ۵، ص: ۷۸. «عَنِ النَّبِيِّ ص قَالَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَحْفَظَ كُلَّمَا تَسْمَعُ وَ تَقْرَأُ فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ وَ هُوَ «سُبْحَانَ مَنْ لَا يَغْتَدِي عَلَى أَهْلِ مَمْلَكَتِهِ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَأْخُذُ أَهْلَ الْأَرْضِ بِأَلْوَانِ الْعَذَابِ سُبْحَانَ الرَّؤُوفِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي قَلْبِي نُوراً وَ بَصَراً وَ فَهْماً وَ عِلْماً إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

ترجمه: پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) در این حدیث خطاب به امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (علیه السلام) می فرماید: ای علی؛ اگر می خواهی که هر چیزی را که می شنوی و مطالعه و قرائت می کنی بخاطر بسیاری بعد از هر نماز این دعا را بخوان «سبحان من لا یعتدی...»

^۴ اصول کافی، ج ۴، ص ۶۲؛ عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زَيْدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ آبَائِهِ (عليهم السلام) أَنَّ النَّبِيَّ (صلی الله علیه و آله وسلم) قَالَ لِأَصْحَابِهِ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِشَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ فَعَلْتُمُوهُ تَبَاعَدَ الشَّيْطَانُ مِنْكُمْ كَمَا تَبَاعَدَ الْمَشْرِقُ مِنَ الْمَغْرِبِ قَالُوا بَلَى قَالَ

وَاجْعَلْ لِي نَصِيبًا مِنْ كُلِّ خَيْرٍ تُنْزِلُ فِيهِ بِجُودِكَ يَا أَجُودَ الْأَجُودِينَ؛

خدایا هر خیری که در ماه رمضان نازل می کنی برای من نصیبی از آن خیر قرار بده به جود و بخشش خودت ای کسی که جود و بخشش از همه بخشنندگان بیشتر است.

الصَّوْمُ يُسَوِّدُ وَجْهَهُ وَالصَّدَقَةُ تَكْثِرُ ظَهْرَهُ وَالْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْمُؤَاوَزَةُ عَلَى الْعَمَلِ الصَّالِحِ يَقْطَعُ دَابِرَهُ وَالِاسْتِغْفَارُ يَقْطَعُ وَتِينَهُ وَلِكُلِّ شَيْءٍ رَكَاةٌ وَالْأَبْدَانِ الصَّيَّامُ.